

які популяризують класику через подкасти. Вивчення інтегрованого курсу літератури у 9 класі покликане сформувати європейську ідентичність українського учнівства, демонструючи спільність наших духовних цінностей та історичного шляху.

Українська мова для класів з навчанням мовами національних меншин. Ключовою метою вивчення української мови в класах з навчанням мовами національних меншин, що вирізняє її з-поміж загальних підходів до вивчення української мови, є соціокультурна та мовна інтеграція учнівства на засадах взаємної поваги, подолання мовного бар'єра та формування спільної громадянської ідентичності. Акцент зміщується з теорії синтаксису на інтенсивний розвиток мовлення, де складні мовні конструкції розглядаються передусім як готові моделі для усного висловлювання. Цей потенціал рекомендується реалізувати через:

регулярні розмовні зустрічі та мовленнєві студії в закладах освіти, де підлітки обговорюють близькі їм теми, аналізують відеоблоги та моделюють життєві ситуації;

заохочення до створення творчих проєктів, як-от зйомка коротких відео для соціальних мереж чи запис подкастів українською мовою, що ефективно знімає психологічний страх зробити помилку.

Для запобігання типовим помилкам рекомендується проводити систематичну орфоепічну та орфографічну роботу: фонетичні «п'ятихвилинки» мають бути спрямовані на подолання інтерференції та відпрацювання нормативного наголошування українських слів. Опрацювання правописних норм доцільно поєднувати з практичним наповненням синтаксичних схем та мовленнєвих кліше, необхідних для успішної комунікації та медіапрезентацій.

Культурний складник виступає містком взаємного духовного збагачення: практична робота інтегрується з проведенням інтерактивних майстер-класів, де учні порівнюють традиційні орнаменти, елементи одягу чи гастрономічні звичаї України та своєї етнічної спільноти. Живе занурення в мовне середовище відбувається через знайомство з актуальною українською музикою – від етномодерну до сучасних популярних хітів. Важливою складовою розвитку читацької компетентності в класах із навчанням мовами національних меншин є робота з бібліотекарями на підбір літератури релевантної за віком, інтересами й темами або організація роботи читацьких клубів в класі чи бібліотеці з наміром розвитку читацького інтересу в учнів 5-9 класів.

Мовно-літературна (іноземна) освітня галузь

9 клас є завершенням другого циклу базової середньої освіти (цикл базового предметного навчання). Згідно з Концептуальними засадами мовно-літературної освітньої галузі, основне завдання цього етапу в контексті іншомовної освіти це якісна систематизація набутих знань, вихід на визначений стандартом рівень комунікативної компетентності та підготовка до державного підсумкового оцінювання (ДПА) й подальшого навчання.

Для першої іноземної мови цільовим орієнтиром наприкінці 9 класу є рівень **B1** (згідно з Державним стандартом та модельними навчальними програмами), для другої іноземної мови це рівень **A2/A2+**. Фокус зміщується з простого відтворення матеріалу на самостійне, продуктивне іншомовне спілкування.

Навчання будується не навколо накопичення граматичних правил чи лексичних одиниць, а навколо вирішення конкретних комунікативних завдань. Учень 9 класу має вміти обґрунтувати свою думку, вести дискусію та аргументувати власну позицію іноземною мовою.

Специфіка року вимагає збалансованого поєднання розвитку мовленнєвих навичок (аудіювання, читання, говоріння, письмо) із тестовими форматами завдань для перевірки іншомовної компетентності.

Допрофільна орієнтація та формування готовності учнів до вибору подальшого профілю навчання. У 9 класі уроки іноземної мови перестають бути суто лінгвістичними, вони стають майданчиком для самовизначення підлітка. Завданням вчителя виступає підсвічування прив'язки іноземної мови до реальних професій та допомогти учневі зрозуміти, чи буде іноземна мова його профільним інструментом (філологія, міжнародні відносини), чи прикладним (ІТ, маркетинг, інженерія). Приклади інструментів реалізації допрофільної орієнтації.

Проекти «Професійно орієнтована мова»: впровадження мінімодулів або проєктів, пов'язаних із популярними індустріями (наприклад: «Створення концепту ІТ-стартапу», «Екологічний маніфест», «Бізнес-план кав'ярні»).

Англійська мова. Інструменти для самостійного відпрацювання написання перших CV та мотиваційних листів. [British Council TeachingEnglish - Business English](#). **Німецька мова.** Інтерактивні кейси для допрофільної орієнтації 9-класників. [Goethe-Institut- Materialien für den Unterricht](#). **Французька мова.** Готові відеокейси та інструкції для проєктів типу «Екологічний маніфест» або «Презентація стартапу». [TV5MONDE - Enseigner](#).

Профорієнтаційне мовне портфоліо. Учні створюють свої перші резюме (CV) та мотиваційні листи іноземною мовою, проходять симуляційні співбесіди на роботу або для вступу до коледжу/ліцею. **Англійська мова.** Для самостійного відпрацювання написання перших CV та мотиваційних листів. [Cambridge Write & Improve](#). **Німецька мова.** Інтерактивні кейси для допрофільної орієнтації 9-класників. [Goethe-Institut-Materialien für den Unterricht](#). **Французька мова.** Кейси для розробки бізнес-ідей, правила ділового листування французькою мовою, симуляції розв'язання корпоративних проблем. [Le français des affaires](#).

Кейс-метод - це розбір реальних життєвих та професійних ситуацій іноземною мовою, що розвиває критичне мислення та показує, як мова допомагає розв'язувати проблеми у різних сферах діяльності. **Англійська мова.** Відеосимуляції співбесід, розбір критичних ситуацій у команді (Кейс-метод). [British Council LearnEnglish - English for the Workplace](#). **Німецька мова.**

Інтерактивні кейси для допрофільної орієнтації 9-класників. [Goethe-Institut - Materialien für den Unterricht](#). **Французька мова.** Готові відеокейси та інструкції для проєктів типу «Екологічний маніфест» або «Презентація стартапу». [TV5MONDE - Enseigner](#).

Універсальний європейський інструмент для мовного портфоліо [Europass CV Builder](#). Офіційна європейська платформа, яка доступна англійською, німецькою, французькою та іншими мовами. Учні можуть безкоштовно створити свій профіль, згенерувати перше професійне CV європейського стандарту та написати мотиваційний лист за офіційними шаблонами. Це готове рішення для практичного блоку «Профорієнтаційне мовне портфоліо».

Наскрізнi змістові лінії: інтеграція ключових компетентностей НУШ у зміст навчання

Наскрізнi змістові лінії є соціально ключовими змістовими компонентами, які пронизують увесь курс іноземної мови. У 9 класі вони набувають практично-прикладного характеру, перетворюючи звичайні граматичні правила та лексичні теми на прикладні інструменти для реального життя. У цьому віці підлітки прагнуть діяти, тому кожен змістову лінію можна трансформувати у практичний трек.

«Підприємливість та фінансова грамотність». Замість монотонного зазубрювання назв професій, уроки можна перетворити на платформу для перших бізнес-кроків. Фокус зміщується на вміння генерувати ідеї, прораховувати ризики та розуміти мову грошей.

Практичний інструмент «Дискусійний клуб». Дебати та створення інфографіки іноземною мовою про культуру заощаджень. Учні розробляють плани раціонального використання кишенькових грошей та аналізують міжнародні тренди молодіжного фандрайзингу.

«Громадянська грамотність». Ця лінія сприяє вихованню свідомого громадянина глобального світу, який не просто знає свої права, а вміє гідно, представляти свою державу на міжнародній арені.

Практичний інструмент «Відеовізитівка громади». Проєктне завдання, де підлітки створюють короткі динамічні Reels/TikTok-ролики або англо-/німецько-/франкомовні брошури про маловідомі, але унікальні куточки культурної спадщини України чи свого рідного краю. Проєкт орієнтований на залучення іноземних гостей та руйнування стереотипів.

«Екологічна безпека та сталий розвиток». Формування екологічного мислення відбувається не через заклики «бережіть природу», а через глибоке дослідження та критичний аналіз глобальних трендів.

Практичний інструмент «Локальний еко-маніфест». Учні розробляють, оформлюють та захищають іноземною мовою практичний чек-лист або збірку правил «зеленого офісу/школи» для свого навчального закладу чи родини (від сортування сміття до свідомого цифрового споживання енергії).

«Здоров'я і безпека». Підлітки 9 класу живуть у насиченому інформаційному потоці. Цей напрям допомагає їм вибудувати психологічну стійкість, зберегти фізичне здоров'я та захиститися в мережі.

Практичний інструмент «Гайд безпечної поведінки». Практикум із написання чітких, лаконічних інструкцій та алгоритмів дій іноземною мовою під час надзвичайних ситуацій. Паралельно учні створюють інтерактивні правила мережевого етикету для протидії кібербулінгу та забезпечення безпечного онлайн-спілкування в міжнародному просторі.

Інтеграція наскрізних ліній не потребує штучного виділення окремих навчальних годин чи написання додаткових планів. Вона природно вплітається у повсякденну тканину уроку через правильний підбір автентичних матеріалів (текстів, аудіо, відео), специфіку запитань для обговорення та креативний фокус письмових завдань. Головна мета - це довести дев'ятикласнику, що мова є живим, дієвим інструментом взаємодії зі світом та ключем до вирішення реальних життєвих кейсів.

Цифровізація освітнього простору. Сучасний кабінет іноземної мови у 9 класі — це гнучке середовище, де цифрові інструменти не замінюють живе спілкування, а створюють автентичне іншомовне оточення та оптимізують рутинні процеси. Цифровізація мовної освіти спрямована на автоматизацію управління навчанням, залучення інтерактивного контенту та етичну інтеграцію штучного інтелекту.

Управління навчанням: організація взаємодії через базові цифрові платформи Ефективна комунікація та чітка структура курсу є основою для розвитку автономії учнів. Взаємодія між учителем та дев'ятикласниками реалізується через поєднання електронних щоденників/журналів та систем управління навчанням (LMS).

Організація «перевернутого класу» в LMS: платформи Google Classroom, Moodle або Microsoft Teams використовуються для структурування мовного портфоліо учня. Замість витрачання часу на уроці на механічне копіювання правил учитель розміщує в LMS короткі автентичні відео або лексичні інтродукції.

Прозорий зворотній зв'язок та критерії оцінювання: Використання вбудованих інтерактивних рубрик в електронних журналах дозволяє підліткам чітко розуміти, за якими критеріями (лексична різноманітність, граматична правильність, зв'язність мовлення) оцінено їхнє есе чи усне висловлювання.

Інтерактивні та цифрові ресурси: хмарні сервіси та мультимедіа. Для формування стійких мовних компетентностей дев'ятикласникам необхідні занурення в мовне середовище та візуалізація абстрактних концептів. Це забезпечується використанням спеціалізованих хмарних ресурсів для кожної з мов.

Англійська мова (English). Хмарні мовні дошки (Padlet, Miro). Використовуються для створення інтерактивних дошок під час мозкових штурмів, спільного збору лексики за темами або ведення групових

медіапроектів. Мультимедійні екосистеми (British Council TeachingEnglish, BBC Learning English) надають доступ до сучасних автентичних подкастів, інфографік та інтерактивних вправ із миттєвою перевіркою, що дозволяє учням розвивати навички аудіювання на живій, неадаптованій мові.

Німецька мова (Deutsch). Цифрові платформи Goethe-Institut. Використання спеціалізованих безкоштовних мобільних застосунків та гейміфікованих хмарних середовищ від Гете-Інституту (наприклад, інтерактивні квести, цифрові плакати), які дозволяють учням відпрацьовувати лексику в ігровій формі. Гейміфікація через Kahoot! та Quizlet. Створення хмарних сетів німецьких карток для автоматизації складних граматичних тем (наприклад, керування дієслів або відмінювання прикметників).

Французька мова (Français). Мультимедійний простір TV5MONDE («Enseigner/Apprendre le français»). Віртуальна лабораторія, де навчання будується навколо актуальних відеосюжетів, кінофрагментів та пісень. Хмарний сервіс пропонує готові інтерактивні завдання для рівнів від A1 до B2. Платформа Всеукраїнської школи онлайн (ВШО). Використання розроблених інтерактивних курсів (зокрема, ввідних курсів французької мови) для організації самостійної роботи, надолуження освітніх втрат або асинхронного навчання.

Технології штучного інтелекту (ШІ) як допоміжний засіб.

Штучний інтелект виступає в ролі персонального асистента вчителя та індивідуального тренажера (мовної симуляції) для учня. Головний підхід - це перехід від сприйняття ШІ як інструменту для списування до його використання як генератора ідей та засобу самоперевірки.

ШІ для вчителя. Оптимізація підготовки до занять. Генерація дидактичних матеріалів. За допомогою генеративних моделей (наприклад, ChatGPT, Claude) учитель може за лічені секунди адаптувати складний автентичний текст під рівень A2/B1, створити до нього тест, розробити запитання для дискусії або згенерувати список контекстуальних синонімів.

Створення персоналізованих кейсів. ШІ допомагає швидко розробити сценарії для рольових ігор, орієнтованих на допрофільну підготовку (наприклад, згенерувати опис штучної проблеми в ІТ-компанії німецькою або французькою мовою для аналізу учнями).

ШІ для учня. Самоперевірка та інтерактивний тренажер. AI-редагування та зворотний зв'язок. Учні використовують ШІ-інструменти (такі як Grammarly або Write & Improve від Cambridge) для самоперевірки письмових робіт перед здачею. ШІ не просто виправляє помилки, а пояснює граматичні правила та пропонує стилістичні покращення, що розвиває мовну рефлексію.

Симуляція іншомовного співрозмовника. Використання голосових функцій ШІ-асистентів для практики усного мовлення. Дев'ятикласники можуть дати ШІ команду: «Поводься як менеджер готелю в Парижі, який приймає моє замовлення французькою мовою» або «Проведи зі мною

симуляційне інтерв'ю англійською мовою на позицію волонтера». Це знімає мовний бар'єр у безпечному цифровому середовищі.

Для ефективного впровадження штучного інтелекту безпосередньо на уроці вчителю рекомендовано перетворити технології на інтерактивний багатомодельний інструментарій, який підтримує, але не замінює мисленнєву діяльність учнів. Насамперед варто використовувати чат-боти на етапі моделювання та пошуку ідей, спонукаючи дітей не просто копіювати відповіді, а критично адаптувати та персоналізувати згенерований матеріал під свій задум. У процесі розвитку усного мовлення практичною рекомендацією є застосування інструментів озвучування тексту, завдяки яким учні можуть порівнювати власну дикцію з автентичною мовною моделлю та самостійно виправляти інтонаційні помилки.

Математична освітня галузь

Одним із ключових пріоритетів навчання у 9 класі є реалізація профорієнтаційної складової освітнього процесу. Математична освітня галузь має значний потенціал для формування в учнів розуміння практичного значення математичних знань і демонстрації їх застосування у сучасних професіях. Саме тому під час викладання алгебри, геометрії та інтегрованих курсів математики доцільно систематично використовувати практико орієнтовані завдання, що моделюють реальні життєві та професійні ситуації.

Згідно з Концептуальними засадами математичної освітньої галузі, рекомендовано організовувати навчальну діяльність таким чином, щоб учні могли простежити взаємозв'язок між математичними поняттями та їх використанням у різних сферах професійної діяльності: інформаційних технологіях, інженерії, архітектурі, економіці, фінансах, медицині, природничих науках, дизайні, логістиці та інших галузях. Такий підхід сприятиме розвитку внутрішньої навчальної мотивації, формуванню позитивного ставлення до вивчення математики та усвідомленню її ролі як універсального інструмента пізнання й професійної діяльності.

Залежно від обраної модельної навчальної програми профорієнтаційний компонент може реалізовуватися через різні методичні підходи: дослідницькі завдання, математичне моделювання, аналіз даних, проєктну діяльність, розв'язування прикладних задач або інтеграцію математичного змісту з іншими освітніми галузями. Водночас незалежно від моделі навчання доцільно забезпечувати систематичне ознайомлення учнів із сучасними напрямками застосування математичних знань та компетентностей.

Під час вивчення алгебри рекомендовано систематично демонструвати учням практичне застосування математичних моделей, функцій, рівнянь, нерівностей, елементів статистики та теорії ймовірностей у професійній діяльності. Доцільно використовувати задачі, пов'язані з аналізом економічних